

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 5.3 สรุปผลการวิจัย
- 5.4 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.5 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
- 5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

#### 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 5.1.1 ศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง
- 5.1.2 เปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

#### 5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

##### 5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วย บุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู-อาจารย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 4,043 คน และกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 88,605 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหาร ประกอบด้วยประชากร จำนวน 284 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 284 คน

2) กลุ่มครู-อาจารย์ ประกอบด้วยประชากร จำนวน 3,064 คน  
ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 355 คน

3) กลุ่มนักเรียน ประกอบด้วยประชากร จำนวน 72,536 คน  
ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน

#### 5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร และครู-อาจารย์เป็นผู้ตอบ ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นผู้ตอบ ซึ่งเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้สำหรับผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เป็นผู้ตอบ จำนวน 47 ข้อ สำหรับนักเรียนเป็นผู้ตอบ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้สำหรับผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เป็นผู้ตอบ จำนวน 26 ข้อ และสำหรับนักเรียนเป็นผู้ตอบ จำนวน 12 ข้อ

#### 5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 โรงเรียน ด้วยตนเอง จำนวน 1,021 ฉบับ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์ ได้รับข้อมูลกลับคืน และเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 823 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.61

#### 5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ แบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงาน ฝ่ายปกครอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนองค์ประกอบเดียว (One-Way ANOVA) ซึ่งใช้ค่าสถิติ F-test

### 5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

#### 5.3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

##### 1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู-อาจารย์

(1) เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 54.39 เป็นเพศหญิง 218 คน คิดเป็นร้อยละ 45.61 จะพบว่าครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติงานฝ่ายปกครองส่วนใหญ่เป็นชาย

(2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60 รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 25.32 และน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 5.23 จะเห็นว่าครูที่ปฏิบัติงานฝ่ายปกครองส่วนใหญ่จะมีอายุไม่เกิน 40 ปี

(3) วุฒิต่างการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิต่างการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด 425 คน คิดเป็นร้อยละ 88.91 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 6.91 และน้อยที่สุดคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.18 แสดงว่าครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายปกครองส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางการศึกษาอยู่ในระดับที่เหมาะสม

(4) การดำรงตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารและครู-อาจารย์ จำนวน 478 คน คิดเป็นร้อยละ 100

(5) อายุราชการ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า 16 ปีขึ้นไป จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 38.28 รองลงมาคือกลุ่มอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ

28.03 และน้อยที่สุดคือกลุ่มอายุราชการระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 16.32 แสดงว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะแต่งตั้งครู-อาจารย์ที่มีประสบการณ์ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน และมีวุฒิภาวะในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

(6) ขนาดของโรงเรียน กลุ่มที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 26.57 และน้อยที่สุดคือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 14.85 ตามลำดับ

## 2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 345 คน ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 46.95 และเป็นนักเรียนหญิง 183 คน คิดเป็นร้อยละ 53.05 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบทบาทและทำหน้าที่คณะกรรมการนักเรียน เช่น ประธานนักเรียน คณะกรรมการนักเรียน หัวหน้าชั้น รองหัวหน้าชั้น และกรรมการนักเรียนระดับชั้นเรียน

## 5.3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

ผลการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และการบริหารงานปกครองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการปฏิบัติในแต่ละด้านอยู่ในระดับ "มาก" ( $\bar{X}=3.05$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง

4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สามารถปฏิบัติงานในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

#### 1) สภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน ในความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ( $\bar{X}=3.13$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ารายการอื่น ได้แก่ การจัดให้มีการอบรม และเชิญวิทยากรให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการปกครองนักเรียนแก่ ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองอย่างสม่ำเสมอ ( $\bar{X}=2.76$ ) และนำผลการประเมิน การปฏิบัติงานฝ่ายปกครองมาเป็นข้อมูลในการปรับแผน

#### 2) สภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัยคุณธรรม จริยธรรม ในความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ( $\bar{X}=3.06$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ารายการอื่น ได้แก่ การจัด กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ( $\bar{X}=2.90$ ) การให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์ในโรงเรียนเกี่ยวกับสาเหตุต่าง ๆ ที่ ทำให้นักเรียนประพฤติดวินัย ( $\bar{X}=2.91$ ) และการเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครอง ( $\bar{X}=2.72$ )

#### 3) สภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ในความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ( $\bar{X}=3.04$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ารายการอื่น ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ต่อครู-อาจารย์ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ( $\bar{X}=2.96$ ) ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี ( $\bar{X}=2.96$ ) การจัดทำงาน/โครงการที่ส่งเสริมและจูงใจให้นักเรียนอยากประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี ( $\bar{X}=2.95$ ) และครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองมีความใกล้ชิดและ เข้าใจนักเรียน จนทำให้นักเรียนไว้วางใจ ( $\bar{X}=2.89$ )

#### 4) สภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

ครู- อาจารย์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ( $\bar{X}=2.95$ ) รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ารายการอื่น ได้แก่ การเป็นนักคิด นักพูด นักฟัง ที่ดี ( $\bar{X}=2.94$ ) การจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนักเรียนเป็นประจำทุกเดือน ( $\bar{X}=2.82$ ) การจัดป้ายนิเทศ และการจัดนิทรรศการส่งเสริมประชาธิปไตย ( $\bar{X}=2.75$ ) และการจัดตู้รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักเรียน ( $\bar{X}=2.58$ )

5) ผลการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในความคิดเห็นของนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ( $\bar{X}=2.96$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนปฏิบัติได้น้อยกว่ารายการอื่น ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง ( $\bar{X}=2.61$ ) คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะแก่ฝ่ายปกครอง ( $\bar{X}=2.76$ ) นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน ( $\bar{X}=2.55$ ) นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนโดยไม่มีการบังคับ ( $\bar{X}=2.79$ ) โรงเรียนมีป้ายนิเทศแสดงถึงการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน ( $\bar{X}=2.69$ ) โรงเรียนมีป้ายนิเทศที่แสดงถึงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน ซึ่งง่ายต่อความเข้าใจและแสดงไว้ในสถานที่เหมาะสม ( $\bar{X}=2.75$ ) มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักเรียน ( $\bar{X}=2.87$ ) คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน ( $\bar{X}=2.84$ ) มีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ( $\bar{X}=2.85$ ) และการจัดป้ายนิเทศให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียน ( $\bar{X}=2.70$ )

กล่าวโดยสรุปแล้ว สภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา วินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นในเรื่องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน และนักเรียนให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบโดยไม่มี การบังคับ ซึ่งทั้งสองรายการนี้จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้กำหนด

5.3.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์เกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

ผลการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และการบริหารงานปกครองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ( $\bar{X}=2.10$ ) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) สภาพปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง ด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีการปัญหาการปฏิบัติ อยู่ในระดับ "น้อย" ( $\bar{X}=2.20$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติ ได้แก่ การที่ผู้ปกครองและนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน ( $\bar{X}=2.30$ )

2) สภาพปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง ด้านงานส่งเสริมและพัฒนา วินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ใน ระดับ "น้อย" ( $\bar{X}=2.07$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติ ได้แก่ นักเรียนไม่สนใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ( $\bar{X}=2.19$ ) และครู-อาจารย์ไม่เข้าใจวิธีการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมี พัฒนาการทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม ( $\bar{X}=2.06$ )

3) สภาพปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง ด้านงานป้องกันและ แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการ ปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ( $\bar{X}=2.07$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนมีปัญหาในการ ปฏิบัติ ได้แก่ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณา กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ

ของโรงเรียน ( $\bar{X}=2.32$ ) และนักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ  
ของโรงเรียน ( $\bar{X}=2.28$ )

4) สภาพปัญหาการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง ด้านการส่งเสริม  
ประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับ  
"น้อย" ( $\bar{X}=2.07$ ) สำหรับรายการที่โรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ย  
มากกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนไม่มีตู้รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน  
ของฝ่ายปกครอง ( $\bar{X}=2.22$ ) และโรงเรียนขาดการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ  
กิจกรรมของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ( $\bar{X}=2.12$ )

5) ปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด  
กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในความคิดเห็นของนักเรียน โดยภาพรวม  
พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ( $\bar{X}=2.08$ ) สำหรับรายการที่  
โรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนไม่มี  
การชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบในรายละเอียดเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ  
ของโรงเรียน ( $\bar{X}=2.22$ ) โรงเรียนไม่สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม  
อย่างเพียงพอ ( $\bar{X}=2.16$ )

กล่าวโดยสรุปแล้ว ปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยม  
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีปัญหาในการ  
ปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" แต่ในความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และ  
นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง  
ที่ยังคงมีอยู่ ได้แก่ การไม่ให้อีกต่อผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมใน  
การสร้างกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน ครู-อาจารย์ไม่เข้าใจ  
วิธีการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านคุณธรรม จริยธรรม  
นักเรียนไม่สนใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม  
นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณา กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน  
ทำให้นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน โรงเรียน  
ขาดการประเมิน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนเป็นระยะ ๆ  
โรงเรียนไม่มีตู้รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ตลอดจนโรงเรียนไม่สนับสนุน  
วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม และไม่ชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจ

เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน

#### 5.3.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

1) การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ในเรื่องการวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการรวบรวมสถิติ ข้อมูลที่เกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน การมีแบบฟอร์มต่าง ๆ การมีทะเบียนประวัติของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ในการงานปกครอง การจัดห้องปฏิบัติงานฝ่ายปกครองไว้อย่างเป็นสัดส่วน และการจัดอบรมและเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองอย่างสม่ำเสมอ

2) การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีสภาพการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ในเรื่องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในด้านการรักษาความสะอาด ห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องมีการบังคับ ครู-อาจารย์ได้กันช่วยดูแลรักษาระเบียงวินัยของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่ครู-อาจารย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

3) การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ มี

ความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีสภาพการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้อย่างใกล้เคียงกัน

4) การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ในเรื่องการฝึกให้นักเรียนเป็นนักคิด นักพูด และนักฟัง ที่ดี การจัดให้มีผู้รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การจัดให้มีการประชุมในรูปแบบ ของคณะกรรมการเพื่อเสนอความคิดเห็นและหาแนวทางในการปฏิบัติงานเป็น ประจำทุกเดือน และการจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ และนิทรรศการเกี่ยวกับ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

5) ผลการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองตาม ความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม แตกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมี การปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กเกือบทุกข้อ

### 5.3.5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

1) การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้าน การวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและพิจารณาเป็นรายข้อ แตกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาในการปฏิบัติงานปกครองอยู่ในระดับ "น้อย" ใกล้เคียงกัน

2) การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้าน การส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหา การปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรมที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จะพบปัญหามากกว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องนักเรียนไม่สนใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา

### 3) การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้าน

การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีปัญหาการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในเรื่องนักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองไม่ให้ความใกล้ชิดและไม่เข้าใจนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความไม่ไว้วางใจ และนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณากฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน

### 4) การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้าน

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีปัญหาการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในเรื่องคณะครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองไม่สนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างสรวด์ประชาธิปไตย และคณะครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองไม่เป็นผู้ริเริ่มงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อฝึกเด็กให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

5) การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเรื่อง โรงเรียนไม่สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติอย่างเพียงพอ ครู-อาจารย์ในโรงเรียนไม่ประพฤติให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนไม่สอดคล้องกับความต้องการ หรือความ

สนใจของนักเรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จะมีปัญหาในการปฏิบัติงานปกครองมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากการควบคุม ดูแล และใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียนมีน้อย ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมและพัฒนา วินัย คุณธรรม จริยธรรม

#### 5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

##### 5.4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ครู-อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายปกครองส่วนใหญ่เป็นชาย เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครู-อาจารย์ชายมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อร่วมกันแก้ไขและปรับพฤติกรรมนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า อายุราชการของครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง มีความสำคัญต่อการมอบหมายงานปกครอง ควบคุม ดูแล และอบรม ทั้งนี้เพราะครู-อาจารย์ที่มีอายุราชการมากกว่า 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีวุฒิภาวะในการตัดสินใจ เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ บุคลิกส่วนตัว ดังนั้น ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด

จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริธัญญา พงศ์าวลี (2536) ที่พบว่า ครูชายและครูหญิงมีทัศนคติต่อบทบาทการบริหารของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองอยู่ในระดับ "มาก" ซึ่งมีแนวโน้มที่โรงเรียนจะแต่งตั้งครู-อาจารย์ชาย หรือหญิง ให้รับผิดชอบปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง โดยไม่คำนึงถึงเพศ

#### 5.4.2 สภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

##### 1) การปฏิบัติงานด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครอง

นักเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ทุกรายการ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริชัยญา พงศ์าวลี (2536) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีการปฏิบัติงานในด้านการวางแผนงานปกครองอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ปฏิบัติได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในเรื่องการวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการรวบรวมสถิติ ข้อมูลที่เกี่ยวกับงานด้านการปกครองนักเรียน การจัดท่าแบบฟอร์มต่าง ๆ การมีทะเบียนประวัติของนักเรียนเพื่อใช้ในการปกครอง การจัดห้องปฏิบัติงานปกครอง ไว้้อย่างเป็นสัดส่วน การจัดอบรมและเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองนักเรียนต่อครู-อาจารย์ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพชร เหมือนพันธุ์ (2532) พบว่า การปฏิบัติงานในการวางแผนโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ทั้งนี้เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบการวางแผนงานฝ่ายปกครอง

##### 2) การปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม

จริยธรรม พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ในเรื่องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องมีการบังคับ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนน้อย ครู-อาจารย์สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง และโรงเรียนได้ชี้แจงให้ครู-อาจารย์เข้าใจถึงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม ครูและนักเรียนมีความใกล้ชิดซึ่งกันและกัน มีผลต่อการสร้างกำลังใจ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิตยา วีระพันธ์ (2536) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับ "มาก" โรงเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นการสร้างกำลังใจแก่นักเรียน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของนิภา เพชรสม (2523) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีการติดต่อเชิญวิทยากรหรือบุคคลภายนอก มาให้ความรู้ในด้านของศีลธรรม จรรยา มารยาทแก่นักเรียน แต่ขาดการติดตาม ประเมินผล ทั้งนี้เพราะว่าผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองมีความรับผิดชอบ หลายด้าน จึงทำให้การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไม่ ต่อเนื่อง

3) การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" แต่เรื่องที่มีการ ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ต่อครู-อาจารย์ในเรื่องบทบาทและ หน้าที่ของครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่นเป็น อย่างดี การจัดทำงาน/โครงการที่ส่งเสริมและจูงใจให้นักเรียนอยากประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นคนดี และครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองมีความใกล้ชิดและเข้าใจนักเรียน จนทำให้นักเรียนไว้วางใจ

โรงเรียนส่วนใหญ่มักจะไม่ได้จัดทำแผน/โครงการด้านการป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มักจะปฏิบัติในด้านการแก้ไข ลงโทษ ดังนั้น กิจกรรมด้านส่งเสริมพฤติกรรมจึงทำได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของเพชร เหมือนพันธุ์ (2532) ที่พบว่า โรงเรียนปฏิบัติด้านการป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับ "น้อย" โรงเรียน ส่วนใหญ่มักจะมีภารกิจด้านเดียวคือ การแก้ไขลงโทษ จึงทำให้เห็นว่าโรงเรียนมี การปฏิบัติด้านการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน "น้อย" ถึงแม้ว่า จะมีการปฏิบัติงานด้านการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับ "น้อย" แต่ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ มีความเห็นว่าผลการปฏิบัติงานอยู่ ในระดับ "มาก" การแก้ปัญหาจึงไม่ซับซ้อน จึงมีผลออกมาเป็นที่น่าพอใจ

4) การปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมี ค่าเฉลี่ยน้อยกว่ารายการอื่น ได้แก่ การฝึกนักเรียนให้นักคิด นักพูด นักฟังที่ดี การจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนักเรียนเป็นประจำทุกเดือน การจัดป้ายนิเทศ และการจัดนิทรรศการส่งเสริมประชาธิปไตย และการจัดตู้รับฟังความคิดเห็น

เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของนิตยา วีระพันธุ์ (2536) ที่พบว่า กิจกรรมด้านการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เนื่องจาก ผู้บริหารและครูยังไม่เห็นความสำคัญ และส่งเสริมประชาธิปไตยมากเท่าที่ควร ครู-อาจารย์ยังเป็นผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรมของนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ ฝึกให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของคณะกรรมการนักเรียน และส่งเสริม ให้นักเรียนได้แสดงออก การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ซึ่งพบว่า โรงเรียนมีแนวโน้มที่จัดกิจกรรมปลูกฝัง ประชาธิปไตยให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี

#### 5.4.3 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

1) ด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ทั้งนี้เพราะว่าครู-อาจารย์ที่ ปฏิบัติงานฝ่ายปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน ซึ่งกลุ่มโรงเรียน สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และหน่วยศึกษานิเทศก์ ถือว่าการวางแผนเป็นหัวใจ ของการบริหารงาน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สำหรับการให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนมีการปฏิบัติ "น้อย" และมี ปัญหาในเชิงปฏิบัติ แสดงว่า โรงเรียนยังไม่เข้าใจถึงบทบาทที่จะให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรเชษฐ์ ช่างถม (2536) วิจัยพบว่า โรงเรียนกับชุมชนยังไม่ความแนบแน่นและช่วยเหลือกัน ดีพอ ทั้งนี้เพราะชุมชนเห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องไปยุ่งเกี่ยวมากนัก

2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนตระหนักถึง บทบาทของตนเองในการเป็นผู้นำชุมชนในด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ครู-อาจารย์ในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและ การปฏิบัติตนต่อนักเรียนและชุมชน

3) ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" แสดงว่าโรงเรียน

ได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนได้รับแนวความคิดที่ดีงาม มีการปฏิบัติจนเป็นนิสัย

4) ด้านการงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับ "น้อย" ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน ฝึกให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม ตลอดจนการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับประชาธิปไตยในแง่มุมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

#### 5.4.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงาน

1) ด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน พบว่าโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการปฏิบัติมากกว่าขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบงานปกครองนักเรียน มีความการสอนน้อย มีเวลาที่จะพัฒนางาน จัดทำคู่มือ แบบฟอร์มติดตามนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริขวัญ พงศ์วาลี (2536) วิจัยพบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองมีการร่วมมือกับผู้ปกครอง ติดตามสาเหตุและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น การปรับพฤติกรรมนักเรียน การแสวงหาสาเหตุ และสอดคล้องกับการวิจัยของกิตติพงษ์ วรจำปา (2536) วิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการวางแผนเพื่อพัฒนาความประพฤตินักเรียนอยู่ในระดับ "มาก"

2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า การปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกขนาดมีแนวปฏิบัติในด้านต่าง ๆ เป็นแบบเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนแต่ละชุมชน

3) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า การปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยเฉพาะการฝึกให้นักเรียนเป็น

นักคิด นักพูด นักฟังที่ดีนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษปฏิบัติได้มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

#### 5.4.5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

ปัญหาด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน ปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และปัญหาด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาในการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนให้ความสำคัญของงานในแต่ละด้านอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนมีการชี้แจง นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และนอกจากนี้ยังสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ และจัดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในแต่ละด้าน

### 5.5 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง และผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเสนอแนะดังต่อไปนี้

#### 5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในด้านการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

##### 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

(1) ด้านการวางแผนและการบริหารงานปกครองนักเรียน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้มีการวางแผนแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ คณะครู-อาจารย์ คณะนักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและวางแผนงาน

(2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม โรงเรียน ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับ ประเพณีวัฒนธรรม และวันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ เปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ที่

รับผิดชอบงานปกครอง ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

(3) ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ฝ่ายปกครองควรมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อการวางแผนพัฒนางานปกครองในปีต่อไป

(4) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียน มีการฝึกการทำงานร่วมกัน การมีเหตุผล การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนมีบทบาทในการปฏิบัติมากที่สุด ครู-อาจารย์ควรลดบทบาทในการชี้นำมาเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษา และที่สำคัญควรส่งเสริมประชาธิปไตยในชั้นเรียน

## 2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

(1) ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่องานฝ่ายปกครอง เน้นงานที่เสริมสร้างบุคลิกภาพ พัฒนาวินัย และคุณธรรม จริยธรรม

(2) ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครู-อาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษา และฝึกให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเองได้แทนที่ครู-อาจารย์จะเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมนักเรียน

## 5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

5.6.1 ศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

5.6.2 ศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

5.6.3 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเบี่ยงเบนพฤติกรรมของนักเรียน

5.6.4 ศึกษาและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในด้านความมีระเบียบวินัยในตนเอง